

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 2. Solvuntur opposita,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

obtinere finem particularem salutis unius cuiusque, cum plures ex illis damnentur; ergo &c. Confirm. Providentia divina sufficientiæ utpote constituens liberas creaturas est potens componi cum pluribus finibus particularibus, eorumque omissione; aliter non esset libera ad illos; ergo est potens carere finibus illis particularibus. Quapropter divina providentia semper obtinet finem universalem, & aliquem etiam particularem, licet non omnes.

Ratio est, quia si voluntas libera ad bonum, quod Deus inefficaciter intendebat, nolit efficere bonum, sed operetur peccatum, licet fugiat finem Dei misericordis, & præmiantis, non fugit ordinationem illius peccati ad manifestationem attributi iustitiæ punientis. Sic Augustinus lib. de Spiritu & Littera cap. 33. *Insuper contra Dei voluntatem faciunt; cum ejus Evangelio non credunt: nec ideo tamen eam vincunt; sed se ipsos fraudant magno bono, multisque implicanti, experturi supplicium ejus, cujus in donis misericordiam contempserunt.* Et D. Thomas 1. Part. quest. 19. art. 6. *Cum voluntas Dei sit universalis causa omnium rerum, impossibile est, quod divina voluntas suum effectum non consequatur.* Unde quod recedere videtur à divina voluntate secundum unum ordinem, relabitur in ipsam secundum alium. Sicut peccator, qui, quantum est ex se, recedit à divina voluntate peccando, incidit in ordinem divinæ voluntatis, dum per ejus iustitiam puniatur: Sic etiam Augustinus citatus num. 833. & D. Thomas quest. 6. de Veritate art. 3. in corp. *Nihil potest deficere à generali fine providentiæ, quamvis quandoque deficiat ab aliquo particulari fine.* Et infra. *Nec tamen hoc modo certus est ordo prædestinationis, sicut erat ordo providentiæ; quia in providentiæ ordo non erat certus respectu particularis finis, nisi quando causa proxima necessario producebat effectum suum; in prædestinatione autem invenitur certitudo respectu singularis finis, & tamen causa proxima scilicet liberi arbitrii non producit effectum illum, nisi contingenter.* Ex dictis

Fit 1. Providentiæ aliā esse purē physicā, quā creaturas ut non liberas dirigit Deus in suos fines: aliā moralem, quā creaturas ut liberas dirigit. Fit 2. Providentiā creaturæ ut libere aliā esse naturalem, quā Deus naturalia media confert ad finem naturalem. Aliā supernaturalem, quā ordinat media supernaturalia ad finem supernaturalem. Fit 3. Supernaturalem providentiā aliā esse salvandorum, quæ prædestinatio vocatur: aliā damnandorum, quæ dicitur reprobatio: aliā utrisque communem, quantum ad sufficientiam salutis, supposita elevatione creaturæ rationalis ad æternam beatitudinem, quæ vocatur providentiā universalis moralis: Prædestinativa enim dicitur providentiā particularis, & specialis benevolentia. Fit 4. Providentiā ut sic ita explicati: prudens, & libera dispositio

Dei activa per media proportionata dirigens creaturas in suos fines: Prædestinationem vero ita: providentiā divinā efficax, quā creatura rationalis ordinatur ad vitam æternam per media ad DEI filiationem conducentia. Unde prædestinatio puræ creaturæ respicit media ad filiationem adoptivam: Prædestinatio verò hominis DEI quā hominis respicit media ad filiationem propriam, vel naturalem: sic de nostra prædestinatione Paulus ad Ephes. 1. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei.* Et de Christo ad Rom. 1. *Qui prædestinatus est filius Dei;* Et enim ex titulo filiationis habetur jus ad gloriam, sive ad Dei Patris hæreditatem tam per ordinariam prædestinationem communem puris creaturis, quam per extraordinariam propriam Christi ut hominis. Utrumque membrum comprehendit Paulus ad Rom. dicens: *Quod sumus filii Dei: si autem filii, & hæredes: hæredes quidem Dei, coheredes autem Christi.* Expositionem reprobationis dabimus n. 904.

SECTIO II.

Solvuntur opposita.

Obijc. 1. Contra primam Conclusionem. 841.
Deus non habet providentiā circa creaturas vilissimas, v. g. mulcas. Ergo non habet providentiā de omnibus. Probat. ant. ex Hieronymo id asserente; ergo &c. Resp. dist. ant. non habet providentiā moralem conc. physicam neg. ant. & conseq. ad probationem dist. eodem modo antecedens, & neg. conseq. quia Hieronymus solum negat circa eas vilissimas creaturas providentiā moralem, quam negavit Apostolus, secus autem purē physicam, ut constat num. 302. Neque contra ordinem divinæ providentiæ est permissio peccatorum, aut plura, quæ ex fortuita, & casuali collisione causarum procedunt; cum respectu Dei nihil sit peccaminosum, fortuitum, aut casuale, qui omnia causata ad fines suæ providentiæ dirigit, quin universale suum finem effugere possint, simulque alium aliquem particularem, ut constat ex n. 839. vide n. 829.

Obijc. 2. Contra secundam assertionem. 842.
D. Thomas pluribus in locis docet providentiā stare in solo actu intellectus; ergo non includit essentialiter actus intellectus, & voluntatis. Confirm. Omnes aliæ perfectiones divinæ stant vel in solo actu intellectus; ut prudentiæ, vel in solo voluntatis, misericordiæ v. g. ergo etiam providentiā stabit, vel in solo actu intellectus, vel in solo actu voluntatis. Resp. dist. ant. Providentiā sumpta ut prudentialis conc. concretè; & adæquate accepta neg. ant. & consequentiā. Ratio est; quia, quando S. Thomas agit de providentiā, agit semper de illa ut pertinente ad prudentiam, quæ stat in actu intellectus. Sicuti Damascenus; & alii agunt de providentiā ut

immediate libera. Quare eam reducunt ad solum actum voluntatis. Unde si concretè, & adæquatè sumatur, utrumque actum necessariò, & essentialiter includit: neque aliter componi possunt testimonia SS. PP. & significatio, quam Providentia apud homines habet, ut ex n. 834. Ad confirmationem neg. ant. non enim possent adversarii ita arguere in hac prima parte, nisi sui immemores essent, & obliti eorum, quæ in secunda secundæ cum D. Thoma docent, dum ajunt, auctoritatem divinam, quæ est objectum formale fidei, stare in veritate pertinet ad intellectum, quia Deus non potest se fallere, & in veracitate pertinet ad voluntatem, quia nequit fallere nos. Unde aliquæ perfectiones divinæ stant in solo actu intellectus, aliæ in solo actu voluntatis, aliæ in utroque. Quænam autem ad primam, quænam ad secundam, & quænam ad tertiam classem pertineant, ex rationibus Theologicis deducendum, uti nos de Providentia præstitimus.

843. Objic. 3. Contra tertiam D. Thomas 1. 2. quest. 22. art. 2. ad 1. ait: *Impossibile est aliquem effectum ordinem cause universalis effugere. In quantum igitur aliquis effectus ordinem alicujus cause particularis effugit, dicitur esse casuale, vel fortuitum respectu cause particularis: sed respectu cause universalis, à cujus ordine subtrahi non potest, dicitur esse provisorium.* Et art. 4. ad 2. *In hoc est immobilis, & certus divina providentie ordo, quod ea, quæ ab ipso providentur, cuncta eveniant eo modo, quo ipse providet, sive necessario, sive contingenter.* Ergo divina providentia semper obtinet finem suum. Resp. conc. ant. & dist. conseq. Obtinet finem suum universalem, conc. omnes fines particulares neg. ant. & conseq. ut constat ex dictis à n. 838. & ex ipso D. Thoma n. 839. & 760.

844. Objic. 4. Providentia supponit volitionem finis, ut habet D. Thomas q. 22. art. 1. ad 3. Sed divina volitio est infructibilis; ergo Providentia carere nequit fine ullo intento particulari. Confirm. Imprudenter ageret agricola, si seminans spargeret sine intentione efficaci colligendi fructum, nisi fortè impediretur effectus intentionis à violentia aliarum causarum. Atqui Deus nequit imprudenter agere, nec divinæ intentionis effectus potest ullius causæ violentia impediri; ergo dum semina suorum mediorum emittit ex intentione finis particularis, nequit non obtinere talem finem particularem. Resp. dist. maj. supponit volitionem finis universalis, conc. particularis subdist. efficacem, vel inefficacem conc. semper efficacem neg. maj. & dist. min. neg. conseq. Ratio est, quia volitioni Dei indifferenti inefficaciter intendenti finem resistere possumus non minus, quam gratiæ indifferenti, ut constat à n. 626. licet non possumus resistere efficaci. Sic Deus præcipiens opera bona, intendit illa, cui intentioni resistit peccator nolens præcepto divino obedire. Ad confirmationem dist. maj.

imprudenter ageret, si deberet seminare in agro, quem deberet constituere liberum ad fructificandum, vel non fructificandum neg. si non deberet liberum constituere omitto maj. & dist. min. neg. conseq. Quia Deus ita confert media creaturis, ut velit eas liberas constituere: atque adeo ea volitio constitutiva libertatis non est efficaciter intentiva finis.

Neque exemplum agricolæ venit ad rem, quia agricola, si non intenderet efficaciter fructum spargendo semen, quod ex intentione agricolæ poterat fructificare, & ex defectu intentionis non fructificare, imprudenter se gereret; quia sine ullo rationabili motivo pareretur detrimentum, ut suppono, & utilitatem seminis amitteret: Deus autem nullum detrimentum patitur, si creatura utatur bene mediis collatis, siue eis abutatur. Neque per illa media quærit utilitatem illam suam, sed nostram, quam habebimus, si libere cooperemur. Cum autem hæc munia haberi non possint, nisi ea volitio libera ex se indifferens sit, ut obtineatur, vel non obtineatur finis ille particularis, exinde nequaquam Deus se gerit imprudenter, quamvis non obtineat finem illum intentum particularem. Quinimò exemplum de semine clarè nobis faver, si supponamus grana seminis esse libera ad reddendum fructum, & non reddendum, quod Matth. 13. Sacis docet cælestis illa parabola de agricola faciente sementem, cujus partem in via, partem in terram petrolam, partem in terram spinosam casuram prævidebat sine fructu: & solum partem in terram bonam fructum reddituram, quin exinde dammandum sit tanquam imprudens cælestis agricola propter rationem à nobis datam.

Objic. 5. Ex D. Thoma non datur voluntas antecedens in Deo, quæ non adimpleatur quoad effectum quemlibet particularem, sed solum dicitur antecedens, & consequens ratione volitorum, quorum unum consequitur alterum; ergo &c. Prob. ant. D. Thomas explicans Damascenum 1. P. q. 19. art. 6. ad 1. ait: *Secundum Damascenum intelligitur de voluntate antecedente, non de voluntate consequente, quæ quidem distinctio non accipitur ex parte ipsius voluntatis divinæ, in qua nihil est prius, vel posterius, sed ex parte volitorum.* Hæc D. Thomas; ergo &c. Confirmat. 1. Actus in Deo se habens pro signo priori ad alium potest esse efficax: atqui voluntas antecedens non potest esse efficax, cum ex D. Thoma loco cit. solum sit quædam velleitas; ergo &c. Confirm. 2. Omnis effectus creatus causatur à divina voluntate, ac proinde est consequens divinam voluntatem; ergo si divina voluntas esset consequens respectu illius, supponeret causatum, quod causaret, quod implicat: atqui si voluntas iustigendi penam v. g. propter delictum, esset consequens demeritum, supponeret causatum demeritum; ergo &c.

Resp.

SECTIO III.

De Scientia, & Volitione ex parte
Providentiæ requisitis.

47. Resp. dist. ant. non datur voluntas antecedens realiter distincta à consequente conc. virtualiter distincta neg. ant. & conseq. ad probationem conc. ant. & neg. conseq. Quia D. Thomas non excludit ibi in voluntate divina prioritatem, & posterioritatem virtutalem, sed solum realem ex dictis n. 85. Quod satis patet in ipso textu, si adversarii integrum illum legissent, in quo se latè explicat, dicens: voluntatem autem haberi ante scientiam demeriti: consequentem verò post scientiam demeriti: sic enim subiungit: Unde potest dici, quod d. iudex iustus antecedenter vult omnem hominem vivere, sed consequenter vult homicidam suspendi: similiter Deus antecedenter vult omnem hominem salvari: sed consequenter vult quosdam damnari secundum exigentiam suæ iustitiæ. Et tandem concludit: Et sic patet, quod d. quidquid Deus simpliciter vult, fit: licet illud, quod antecedenter vult, non fiat. Quod etiam habet in 1. Tim. 2. Lect. 1. dicens: Alio verò modo secundum Damascenum intelligitur de voluntate antecedente, non consequente: in voluntate enim Dei, licet non sit prius, & posterius, dicitur tamen voluntas antecedens, & consequens: secundum ordinem volitorum. Quibus in verbis distinguit voluntatem antecedentem, & consequentem ex parte voluntatis: & item ex parte volitorum.

48. Ad primam confirmationem dist. maj. potest esse efficax intrinsecè, si sit composibilis cum libertate neg. extrinsecè conc. maj. & dist. min. neg. conseq. Quia, licet juxta D. Thom. voluntas antecedens non sit intrinsecè efficax, quando est constitutiva actus primi proximi libertatis sufficientiæ: attamen, cum sit composibilis cum recta libertatis operatione: & cum scientia Dei de ea operatione sub tali libertate potest esse extrinsecè efficax, cū ratione scientiæ connexa, cum tali operatione habeatur extrinsecè efficacia in via D. Th. ut constat ex n. 639. Ad secundam confirmationem dist. ant. causatur à divina voluntate per omnes suas volitiones neg. per aliquam saltem permissivam conc. ant. & dist. conseq. supponeret per unam volitionem causatum idipsum, quod per eandem causaret neg. supponeret, quod saltem permissivè per aliam priorem causaverat conc. consequentiam, & dist. minorem subiectam: voluntas infligendi poenam supponeret demeritum causatum permissivè per ipsam neg. per voluntatem indifferentem applicativam omnipotentia ad utrumque conc. minorem, & neg. consequentiam. Ratio est, quia volitio efficax infligendi poenam propter delictum supponit causatum delictum: ac proinde supponit omnes causas ad ipsum prærequisitas, quæ dari non possunt absque decreto indifferenti permissivo D E I applicante indifferentem omnipotentiam ad bonum, vel malum.

Supp. 1. Providentiæ ut prudentem acceptam supponere in DEO ex parte scientiæ formalitates omnes, quas requirit prudentia; dummodo sint verè perfectiones detractis imperfectionibus ex dictis à num. 202. Prudentia autem, ut ait D. Thomas 1. Part. q. 22. art. 1. ad 1. propriè est præceptiva eorum, de quibus Eubulia, & Sinesis rectè judicat. Unde licet consiliari non competat Deo secundum quod consilium est inquisitio de rebus dubiis: tamen præcipere de ordinandis in finem, quorum rectam rationem habet, competit Deo secundum illud Psal. præceptum posuit, & non præteribit. Et secundum hoc competit Deo ratio prudentiæ. Quamvis etiam dici possit, quod ipsa ratio rerum agendarum consilium in Deo dicitur, non propter inquisitionem, sed propter certitudinem cognitionis, ad quam consiliantes inquirendo perveniunt: Hæc D. Thomas. Exinde omnis perfectio, quæ deputari potest ab imperfectione, ad quam perveniunt prudentes providentes humani, rectè competit D E O. In providente autem humano intendente aliquem finem distingui solent quatuor actus. Primò Actus virtutis Eubulæ; ad quam attinet inquirere media utilia ad finem. Secundò Actus virtutis Sinesis, ad quam attinet judicare, quodnam medium sit utilius altero, juxta naturam intentionis, quæ habetur de fine. Tertiò Actus virtutis Gnomes, ad quam attinet dare regulam, ut media ponantur. Quartò Actus prudentiæ, ad quam attinet illis omnibus prævisis dirigere hic, & nunc ad positionem mediorum. Quæ de causa actus iste dicitur Imperium directivum.

Supp. 2. Ex parte voluntatis in providente humano assignari etiam quatuor alios actus. 1. Intentio finis. 2. Electio mediorum utilium, vel efficacium ad finem. 3. Volitio executiva mediorum, quæ appellatur usus activus. 4. Receptio mediorum in proviso, vel executio, quæ dicitur usus passivus, quæ subsequitur decretum executivum finis post executionem mediorum. Quale est in prædestinatione decretum collativum gloriæ post merita, vel in reprobatione decretum inflictivum pœnæ post delicta. Si autem providens humanus prudenter se gerat, nunquam intendit finem, quin prius habeat cognitionem de eo, quod si intendat finem, habebit media ad illius consecutionem juxta modum intentionis suæ. Cæterum, cum homines non possint habere omnem perfectionem, sæpe eliciunt eos actus se habentes ex parte intellectus, vel ex parte voluntatis cum subordinatione, unum nimirum post aliud, at Deus per scientiam simplicis intel-